

Schoolexamenboekje

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (PTA)

AFDELING HAVO KLAS 5

CURSUSJAAR 2024 - 2025

INLEIDING

Waarom dit boekje?

In dit boekje staan (handige) overzichten met betrekking tot de jaarplanning, de PTA's per vak en aanvullingen op het examenreglement met daarin de herkansingsregeling en de slaag-, zakregeling (zie de inhoudsopgave voor het complete overzicht). Het is een aanvulling op het Examenreglement dat op de website en in MijnSSgN is gepubliceerd.

Dit boekje is ook bedoeld als een werkboek. Het geeft een overzicht van alle onderdelen van het schoolexamen (toetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen) en hoe zwaar die onderdelen meetellen. Je kunt het gebruiken om alle schoolexamencijfers te vermelden die je dit jaar haalt. Vul je behaalde cijfer na elke SE-toets in zodat je altijd weet hoe je ervoor staat. Je kunt de cijfers ook terugvinden in Magister.

Er zijn toetsen, die meetellen voor het eindexamen: T1, T2, T3 enz. Meestal tellen die ook mee voor het rapport.

Er zijn werkopdrachten (praktische opdrachten): P1, P2, P3 enz. Die tellen mee voor het eindexamen en vrijwel altijd voor het rapport.

Er zijn andere werkopdrachten (handelingsdeel, meestal dossiervorming): H1, H2, H3 enz. Die moeten voldoende ('naar behoren') zijn gedaan om examen te mogen doen.

Bij alle toetsen staat de weging; zo kun je zien hoe vaak zo'n toets meetelt voor het examen. De stof voor een toets of werkopdracht staat kort beschreven. Het spoorboekje geeft de rest van de informatie.

Er staat ook bij wanneer de toets wordt afgenomen of wanneer de opdracht uiterlijk af moet zijn ('deadline').

Verder staat er bij elke toets of opdracht een code (T5, P6, H2). Die code is belangrijk. Je hebt hem nodig bij het aanvragen van herkansingen.

Namens de examencommissie,

Marina Hartel
Conrector bovenbouw
Augustus 2024

Inhoudsopgave

INLEIDING	2
JAARPLANNING	5
PTA per vak	6
<i>AARDRIJKSKUNDE</i>	7
<i>BEDRIJFSECONOMIE</i>	8
<i>BIOLOGIE</i>	9
<i>BSM</i>	11
<i>DUITSE TAAL EN LETTERKUNDE</i>	13
<i>ECONOMIE</i>	14
<i>ENGELSE TAAL EN LETTERKUNDE</i>	15
<i>FRANSE TAAL EN LETTERKUNDE</i>	17
<i>GESCHIEDENIS</i>	18
<i>INFORMATICA</i>	19
<i>KUNST</i>	20
<i>KUNST Algemeen</i>	21
<i>KUNST 2</i>	22
<i>KUNST BEELDENDE VORMGEVING: Teken en handvaardigheid</i>	23
<i>KUNST BEELDENDE VORMGEVING: Fotografie - film</i>	24
<i>KUNST: Dans</i>	25
<i>KUNST: Drama</i>	27
<i>KUNST: Muziek</i>	28
<i>LO</i>	29
<i>MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN</i>	30
<i>NATUURKUNDE</i>	31
<i>NEDERLANDSE TAAL- EN LETTERKUNDE</i>	32
<i>NLT</i>	33
<i>PROFIELWERKSTUK</i>	34
<i>REKENEN</i>	35
<i>SCHEIKUNDE</i>	36
<i>WISKUNDE A</i>	37
<i>WISKUNDE B</i>	38
EXAMENREGLEMENT	39
<i>AANVULLEND EXAMENREGLEMENT</i>	39
<i>BEGRIJSBEPALING</i>	39
<i>SCHOOLEXAMEN 2024-2025</i>	39
<i>Regels bij toetsweken en schoolexamens</i>	39

Schooljaar 2024-2025 5 HAVO

<i>De herkansingsregeling voor SE-toetsen 2024-2025</i>	39
<i>Hoe moet je inschrijven?</i>	40
<i>Hoe kan ik controleren of ik ingeschreven heb?</i>	40
<i>Wat moet ik doen als het inschrijven niet lukt?</i>	41
<i>Wat moet ik doen als ik denk dat ik om een bepaalde reden meer dan de toegestane herkansingen nodig heb?</i>	41
<i>Waar kan ik met vragen en verzoeken terecht?</i>	41
<i>Herexamens voor vakken die worden afgesloten met een schoolexamen</i>	41
<i>Gemiste SE-toetsen, dossierachterstand en overschrijden deadlines</i>	41
<i>Schoolexamendossierbeheer</i>	41
<i>CENTRAAL EXAMEN 2025</i>	42
<i>TIEN GOUDEN TIPS (die ook voor gewone toetsen gelden)</i>	44
<i>BIJZONDERE TRAJECTEN</i>	45
<i>Versneld (vervroegd) examen afleggen in een vak</i>	45
<i>Op hoger niveau examen afleggen in een vak</i>	46

JAARPLANNING¹

2024-2025 Indeling in blokken: les-, toets- en projectweken

		4 HAVO	5 HAVO	4 VWO	5 VWO	6 VWO
Blok I	19-08 t/m 04-10	Les	Les	Les	Les	Les
	07-10 t/m 11-10	Toetsweek	Toetsweek	Toetsweek	Toetsweek	Toetsweek
	14-10 t/m 18-10	Projecten	PWS	Projecten	PWS	PWS
	21-10 t/m 25-10	Herfstvakantie				
Blok II	28-10 t/m 11-12	Les	Les	Les	Les	Les
	12-12 t/m 19-12	Toetsweek	Toetsweek	Toetsweek	Toetsweek	Toetsweek
	23-12 t/m 03-01	Kerstvakantie				
Blok III	06-01 t/m 28-03	Les	Les	Les	Les	Les
	03-03 t/m 07-03	Voorjaarsvakantie				
	10-03 t/m 14-03	Les	Les	Les	Les	Les
	17-03 t/m 21-03	Toetsweek	Toetsweek	Toetsweek	Toetsweek	Toetsweek
Blok IV	24-03 t/m 18-04	Les	Les	Les	Les	Les
	21-04 t/m 05-05	Meivakantie				
	06-05 t/m 13-06	Les	CE1 09-26 mei CE2 17-24 juni	Les	Les	CE1 09-26 mei CE2 17-24 juni
	12-06 t/m 23-06	Toetsweek		Toetsweek	Toetsweek	
	24-06 t/m 04-07	Terugkom- dagen		Terugkom- dagen	Terugkom- dagen	

¹ Wijzigingen voorbehouden. Op de website van de SSGN staat altijd de laatste versie.

PTA per vak

Op de volgende pagina's vind je de PTA's van de vakken met telkens een overzicht van de SE-toetsen die in de voorgaande leerjaren zijn gemaakt en meetellen voor het schoolexamen en wat er dit schooljaar op het programma staat.

Er zijn geen PTA-toetsen of -opdrachten in 5 HAVO voor de vakken:

CKV (afgesloten in 4 havo)

Maatschappijleer (afgesloten in 4 havo)

AARDRIJKSKUNDE

In de voorgaande studiejaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Theoretische toets(en):

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 2	Buitenland 4 HAVO: H.1 par 7 t/m 9 + H.2 par 1 t/m 9	2	N	

praktische opdracht(en):

Klas	PO	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	P1	Blok 3	PO Stad	2	N	
4H	P2	Blok 4	PO Water	2	J	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
Buitenland 5 HAVO	Hoofdstuk 1 en Hoofdstuk 4			
Toets	H.1 Wereld Globalisering H.4 Herhaling Wereld	5	T2	<input type="text"/>
	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten			

Praktische opdracht	Veldwerk Rotterdam	1	P3	<input type="text"/>
----------------------------	--------------------	----------	-----------	----------------------

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
Buitenland 5 HAVO	Hoofdstuk 2 en Hoofdstuk 5			
Toets	H.2 Aarde Endogene en Exogene processen H.5 Herhaling Aarde	5	T3	<input type="text"/>
	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten			

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
Buitenland 5 HAVO	Hoofdstuk 3 en Hoofdstuk 6			
Toets	H.3 Gebieden Brazilië H.6 Leefomgeving	5	T4	<input type="text"/>
	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten			

BEDRIJFSECONOMIE

In de voorgaande studiejaar zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht	Cijfer
4H	T1	Blok 2	Marktonderzoek (verslaglegging)	5	

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht	Cijfer
4H	T2	Blok 4	De eenmanszaak De beginbalans Inkopen en verkopen Kosten en uitgaven De eindbalans	10	

Voor dit studiejaar:

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht	Cijfer
5H	T3	Blok 1	De BV Investeringsselectie Organisatie Personeelsbeleid Break-even analyse	25	

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht	Cijfer
5H	T4	Blok 2	De NV Eigen vermogen De jaarrekening Kengetallen	25	

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht	Cijfer
5H	T5	Blok 3	Geldzaken Consumptief krediet Sparen en lenen Hypotheke Trouwen en scheiden Ondernemerschap Marktonderzoek Marketingplan Rechtsvormen Eenmanszaak Van beginbalans naar eindbalans	35	

BIOLOGIE

In de voorgaande studiejaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

theoretische toets(en):

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 2	Th.3: Voortplanting Th.4: Erfelijkheid	4	N	
4H	T2	Blok 4	Th.5: Evolutie Th.7: Ecologie	4	J	

praktische opdracht(en):

Klas	PO	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	P1	Blok 4	Meerdere kleine en grotere practica	1	J	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Domein	Gewicht	Code	Cijfer
BvJ Max-methode 5a	Th 8: Stofwisseling	M2, O1, O6			
	Th.7: Ecologie en milieu (H4)	A12, A14, A15, M2, P1, P2, P3, P5			
BvJ Max-methode 4a	Th 1: Inleiding in de biologie (herhaling H4)	M1, M2, M3, M5, M6, O1			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten		6	T3	

Blok 2		Domein	Gewicht	Code	Cijfer
BvJ Max-methode 5a/b	Th.9: DNA	M1, M2, M3, M4, M5, M7, M8			
	Th.11: Transport				
BvJ Max-methode 4a/b	Th 5: Regeling	O1			
	Th 3: Erfelijkheid (herhaling H4)	O2, O4, O5 M7, M8, O9			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten		6	T4	

Blok 3		Domein	Gewicht	Code	Cijfer
BvJ Max-methode 5b	Th.10: Voeding en vertering	O1			
	Th 12: Gaswisseling en uitscheiding	O1, O2			
	Th 13: Afweer	O2, O3, O5			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten		6	T5	

Praktische opdrachten	Een groter schoolpracticum PO varkenshart	Domein: A, O1	1	P2	
	-In klas 5 vinden meerdere kleine en grotere practica plaats, verdeeld over de diverse thema's. - Ook zullen de thema's Stofwisseling, Voeding en Gaswisseling en Uitscheiding getoetst worden doormiddel van een PO leesvaardigheid en andere PO's.		1	P3	

Het eindexamen bestaat uit het centraal examen en het schoolexamen. Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A: Vaardigheden

Domein M: Molecuul en Celniveau

Domein O: Orgaan en organismeniveau

Domein P: Populatie en ecosysteemniveau

Het centraal examen heeft betrekking op de subdomeinen M2, M3, M7, M8, O1, O2, O3, P1, P3 en P4, in combinatie met de vaardigheden uit domein A.

Onderdelen die enkel op SE getest hoeven worden:

M1: Eiwitsynthese

M4: Moleculaire interactie

M5: DNA-replicatie

M6: Levenscyclus van de cel

O4: Beweging van het organisme

O5: Waarneming van het organisme

O6: Zelforganisatie van het organisme

O7: Gedrag en interactie

O8: Seksualiteit

O9: Voortplanting van het organisme

P2: Zelforganisatie van ecosystemen

P5: Biodiversiteit

BSM

In de voorgaande studiejaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

theoretische opdracht(en):

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 1	<i>Trainingsprogramma trainen en overtraining</i>	3	N	
4H	T2	Blok 1	<i>Sportbiografie</i>	1	N	
4H	T3	Blok 2	<i>Spelregelkennis,</i>	3	N	
4H	T4	Blok 2	<i>Lesvoorbereiding</i>	2	N	
4H	T5	Blok 3	<i>Organisatie introductie klas 1</i>	3	N	
4H	T6	Blok 3	<i>Bezoek Sporten met een handicap/Werkenrode</i>	1	N	
4H	T7	Blok 4	<i>EHB(s)O</i>	4	J	
4H	T8	Blok 4	<i>Rugby</i>	1	J	

praktische opdracht(en):

Klas	PO	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	P1	Blok 1	<i>Hardlopen</i>	1	N	
4H	P2	Blok 2	<i>Judo</i>	2	N	
4H	P3	Blok 3	<i>Basketbal/volleybal</i>	2	N	
4H	P4	Blok 3	<i>Softbal</i>	1	N	

Voor dit studiejaar:

Blok 1			Gewicht	Code	Cijfer
Bewegen		Rugby	3	P5	
Bewegen en regelen		Opdracht rugby: 20 sept 2024	1	T9	
Bewegen en gezondheid		Doping in de sport Deadline inleveren: 4 oktober 2024	5	T10	

Blok 2			Gewicht	Code	Score
Theoretische Toets		Toets Fysio/anatomie Schriftelijke toets 45 minuten in toetsweek 2	6	T11	
Bewegen		Fitness/krachttraining	1	P6	
Bewegen en gezondheid		Trainingsprogramma – Fitness Deadline inleveren: 6 december 2024	5	T12	

Blok 3			Gewicht	Code	Cijfer
Bewegen		Acrogym - Demo	3	P7	
Bewegen en regelen		Organisatie draaiboek kamp Deadline inleveren: 28 maart 2025	5	T13	

DUITSE TAAL EN LETTERKUNDE

In het voorgaande studiejaar is er het volgende PTA-onderdeel geweest:

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 3	Gespreksvaardigheid	2	N	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
Toets	Schrijfvaardigheid, e-mail en een open schrijfopdracht Domein D ERK niveau B1			
	90 minuten	6	T2	<input type="text"/>

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
Toets	Gespreksvaardigheid: typisch Du en stellingen/foto's Domein C, subdomein: gesprek voeren met docent ERK niveau B1			
	ca. 15 min. Voorafgaand aan toetsweek 2	4	T3	<input type="text"/>

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
Toets	Luistervaardigheid Domein B ERK niveau B1			
	ca. 60 min.	6	T4	<input type="text"/>
	Leerwerk examenidroom 45 min Domein D, ERK niveau B1	2	T5	<input type="text"/>

ECONOMIE

In het voorgaand studiejaar is er wel een PTA-onderdeel geweest.

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht	Cijfer
4H	T1	Blok 4	Onderdeel markt - Vraag en aanbod - Elasticiteiten - Overheidsingrijpen	10	

Voor dit studiejaar:

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht	Cijfer
5H	T2	Blok 1	Praktische opdracht - Uitgewerkt en uitgevoerd experiment m.b.t. gedragseconomie	5	

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht	Cijfer
5H	T3	Blok 1	Onderdeel markt - Volkomen concurrentie - Marktvormen Onderdeel speltheorie - Gevangenendilemma - Spelboom Keuze onderwerp - Gedragseconomie (theorie)	25	

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht	Cijfer
5H	T4	Blok 2	Onderdeel Welvaart - BBP - Belasting - Ongelijkheid - Internationale handel Onderdeel arbeidsmarkt - Vraag en aanbod - Werkloosheid	30	

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht	Cijfer
5H	T5	Blok 3	Onderdeel Geldzaken - Inkomen - Sparen en lenen - Verzekeren - Pensioen Onderdeel Crisis - Begrotingsbeleid - Geldbeleid - Kringloop	30	

ENGELSE TAAL EN LETTERKUNDE

In de voorgaande studie jaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	H1	Blok 2/3	About a boy		N	
4H	H2	Blok 2/3	Boektoets		N	
4H	T1	Blok 4	Spreekvaardigheid	15	J	

Handelings-deel	Leerlingen werken aan hun taalportfolio. In 4 en 5 havo lezen leerlingen minimaal 3 boeken (H1-H3). Deze boeken moeten vóór 1 maart 2025 worden afgesloten met een voldoende of goed om aan het eind van 5 havo eindexamen te mogen doen.
------------------------	---

Voor dit studiejaar:

Blok 2	Taalportfolio	Gewicht	Code	Cijfer
	Shakespeare			
Handelings-deel	Zie toelichting door docent en in Teams bestanden		H3	<input type="text"/>
	In de les			

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
	Schrijfvaardigheid (ERK niveau B1+)			
Toets	Zie toelichting door docent of in Teams bestanden	25	T2	<input type="text"/>
	Schriftelijk			
	Duur van de toets: 90 minuten			

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
	Onderzoeksopdracht: Spreekvaardigheid (ERK niveau B1+)			
Toets	Zie toelichting door docent of in Teams bestanden	20	T3	<input type="text"/>
	Presentatie tijdens de les			
	Duur van de toets: 5 minuten per persoon			
	Luistervaardigheid (ERK niveau B1+)			
Toets	Zie toelichting door docent of in Teams bestanden	25	T4	<input type="text"/>
	Schriftelijk			
	Duur van de toets: 45 minuten			

Blok 1,2,3		Gewicht	Code	Cijfer
	Leerwerk			
Toets	Examentraining; opdrachten tijdens de les, overhoringen, proefwerken. Voor een gemiste toets die onderdeel uitmaakt van T5 wordt in eerste instantie het cijfer '0' genoteerd. Deze gemiste toets(en) kunnen worden ingehaald in de eerste twee lessen in blok 4 (de docent zal mededelen op welk tijdstip). Op een eerder moment inhalen of herkansen kan, maar kost telkens een herkansing.	20	T5	
	Schriftelijk			
	Duur van de toetsen: zie spoorboekje			

FRANSE TAAL EN LETTERKUNDE

In de voorgaande studie jaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

theoretische toets(en):

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	4	Spreekvaardigheid (presentatie)	10	J	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
Handelings-deel	Toetsvorm: Schriftelijk			
	45 minuten			
	Boektoets 1 Toetsweek		H1	

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
Handelings-deel	Toetsvorm: schriftelijk			
	45 minuten			
	Boektoets 2 (week 6)		H2	
toets	Schrijven Domein D ERK niveau A2+	25	T2	
	Toetsvorm: schriftelijk			
	90 minuten			

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
toets	Luistervaardigheid Domein B ERK niveau B1	25	T3	
	Toetsvorm: Schriftelijk			
	60 minuten			
toets	Spreeken 2 Domein C, subdomein: gesprekken voeren ERK niveau B1	25	T4	
	Toetsvorm: mondeling			
	15 minuten			
toets	Taalvaardigheden (leerwerk) Voor een gemiste toets die onderdeel uitmaakt van T5 wordt in eerste instantie het cijfer '0' genoteerd. Deze gemiste toets(en) kunnen worden ingehaald in de eerste twee lessen van blok 4 (de docent zal mededelen op welk tijdstip.). Op een eerder moment inhalen of herkansen kan, maar kost telkens een herkansing. Domein D ERK niveau A2+	15	T5	
	Boektoets 3 (week 6) schriftelijk 45 minuten		H3	

GESCHIEDENIS

In de voorgaande studie jaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Theoretische toets(en):

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 4	De 10 Tijdvakken	10	J	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
Examen syllabus	Kenmerkende aspecten tijdvak 5 t/m 10 Historische context Nederland na 1948			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	30	T2	<input type="text"/>

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
Examen syllabus	Kenmerkende aspecten tijdvak 5 t/m 10 Historische context Duitsland Historische context Nederland na 1948			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	30	T3	<input type="text"/>

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
Examen syllabus	Kenmerkende aspecten tijdvak 5 t/m 10 Historische context Britse Rijk Historische context Duitsland			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	30	T4	<input type="text"/>

INFORMATICA

In de voorgaande studiejaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Theoretische toetsen

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 2	Informatie digitaal Inleiding programmeren	C D	1	N
4H	T2	Blok 4	Webdesign Computernetwerken	F E,L	1	J

Praktische opdrachten

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	P1	Blok 1	Grondslagen Greenfoot	B D	1	N
4H	P2	Blok 3	Python	D	1	N

Voor dit studiejaar geldt:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
Informatica actief	Programmeren PHP Relationele Databases (MySQL)	D H		
Toets	Toetsvorm: Schriftelijk	2	T3	<input type="text"/>
	Duur van de toets: 90 minuten			

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
Informatica actief	Database bouwen – PHP/MySQL	D,H		
Praktische opdracht	Toetsvorm: Praktische opdracht	2	P3	<input type="text"/>

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
Informatica actief	Eindopdracht – PHP/MySQL Samenwerken en ICT	D,H,O		
Praktische opdracht	Toetsvorm: Praktische opdracht	2	P4	<input type="text"/>

KUNST

Het vak KUNST bestaat uit twee vakken:

- **Kunst Algemeen**
- **Kunst Discipline**
(Tekenen/ Handvaardigheid – Foto/ Film – Drama – Muziek)

Het totale cijfer voor het vak KUNST wordt bepaald door:

40% Schoolexamen Kunst Discipline
10% Schoolexamen Kunst Algemeen
50% Centraal Schriftelijk Eindexamen Kunst Algemeen

Als je **twee** kunstvakken hebt gekozen dan volg je maar één maal het vak Kunst Algemeen. Je komt dan uren te kort, daarom krijg je extra verdiepingsopdrachten. Deze opdrachten zullen bestaan uit opdrachten voor Kunst Algemeen en opdrachten voor Kunst Discipline. Neem contact op met je docent Kunst Algemeen over de inhoud van deze opdrachten.

Bij de PTA's staat voor jou een apart PTA onder de naam **Kunst2**. Gebruik dit PTA voor je tweede kunstvak.

KUNST Algemeen

In de voorgaande studie jaren zijn er geen PTA-onderdelen geweest.

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
<i>Bespiegeling</i>				
Toets	Cultuur van de kerk in de 11de tot en met de 17de eeuw Deel 1	1	T1	<input style="width: 40px; height: 20px;" type="text"/>
	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten			

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
<i>Bespiegeling</i>				
Toets	Cultuur van de kerk in de 11de en 14de eeuw Deel 2	1	T2	<input style="width: 40px; height: 20px;" type="text"/>
	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten			

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
<i>Bespiegeling</i>				
Toets	Herhaling: 20ste eeuw Cultuur van het moderne deel 1 + 2 Massacultuur deel 1 + 2	1	T3	<input style="width: 40px; height: 20px;" type="text"/>
	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten			

KUNST 2

Als je twee kunstvakken hebt gekozen dan volg je maar één maal het vak Kunst Algemeen. Je komt dan uren te kort, daarom krijg je extra verdiepingsopdrachten. Deze opdrachten zullen bestaan uit opdrachten voor Kunst Algemeen en opdrachten voor Kunst Discipline. Neem contact op met je docent Kunst Algemeen over de inhoud van deze opdrachten.

In de voorgaande studie jaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

praktische opdracht(en):

Klas	PO	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	P1	Blok 1 t/m 4	Persoonlijke invulling in overleg met docent Kunst Algemeen. 2 opdrachten van 40 SLU	1	N	

Voor dit studiejaar:

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
Praktische opdracht	Persoonlijke invulling in overleg met docent Kunst Algemeen. Opdracht staat voor 40 uren	1	P2	

KUNST BEELDENE VORMGEVING: Tekenen/handvaardigheid

In de voorgaande studiejaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Beeldende opdracht(en):

Klas		Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4A	P1	Blok 1	From trash to treasure	1	N	
4A	P2	Blok 2	Painting without numbers	1	N	
4A	P3	Blok 3	I've got a feelin	1	N	
4A	P4	Blok 4	LandArt	1	N	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
Beeldende opdracht	Paper Art	3	P5	<input type="text"/>

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
Beeldende opdracht	Affiche Voordrachtfestival	3	P6	<input type="text"/>

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
Beeldende opdracht	Art Battle	4	P7	<input type="text"/>

KUNST BEELDENE VORMGEVING: Fotografie - film

In de voorgaande studie jaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Klas		Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	P1	1	Grafisch ontwerp met als uitgangspunt een thema	1	N	
4H	P2	2	Fotografie & fotobewerking met als uitgangspunt een thema	1	N	
4H	P3	3	Stop-motion & filmbewerking met als uitgangspunt een thema	1	N	
4H	P4	4	Film & filmbewerking met als uitgangspunt een thema	1	J	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
Praktische opdracht	Vrije vormkeuze (grafisch, fotografie, animatie, film of combi) met als uitgangspunt een thema	2	P5	<input type="text"/>

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
Praktische opdracht	Vrije vormkeuze (grafisch, fotografie, animatie, film of combi) met als uitgangspunt een thema	2	P6	<input type="text"/>

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
Praktische opdracht	Vrije vormkeuze (grafisch, fotografie, animatie, film of combi) met als uitgangspunt een thema + digitaal portfolio	3	P7	<input type="text"/>

KUNST: Dans

In de voorgaande studie jaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Praktische opdracht:

Klas	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Code	Cijfer
4H	Blok 4	Doelgroepen productie	1	P1	

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
	VORMGEVING			
Praktische opdracht	Aanwezigheid, inzet en afronding van het eerste technisch dansante blok	1	P2	
Deadline	Toetsvorm: Technische voortgang en afsluiting van oefeningen voor een cijfer			
Praktische opdracht	Het choreograferen en afstemmen van (zelf)gemaakt materiaal. Waarin gebruik wordt gemaakt van tijd, kracht en ruimte, samenwerkingsvormen en structuren in dans. Aanleren aan medeleerlingen voor één van de twee groepschoreografieën voor de examenvoorstelling.	3	P3	
Deadline	Toetsvorm: Zelfstandig choreograferen, afstemmen met mede-examenleerlingen en docent en aanleren aan medeleerlingen in de les op school.			

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
	VORMGEVING			
Praktische opdracht	Aanwezigheid, inzet en afronding van het tweede technisch dansante blok	1	P4	
Deadline	Toetsvorm: Technische voortgang en afsluiting van oefeningen voor een cijfer			
Praktische opdracht	Inleveren werkplan examenvoorstelling	1	P5	
Deadline:	Toetsvorm: invullen van het werkplan uit het dansdossier			
Reflectievragen	Tussentijdse reflectieopdracht naar aanleiding van voorbereidende vragen uit het dansdossier, deze opdracht is ter voorbereiding van de reflectiepresentatie van P8.			
Deadline	Opdracht inleveren op papier uit het dansdossier bij de docent.			

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
	VORMGEVING			
Praktische opdracht	Inleveren dansdossier	2	P6	<input type="text"/>
Deadline	Toetsvorm: Inleveren van gebundelde praktijkopdrachten uit het dansdossier			<input type="text"/>
Praktische opdracht	Examen dansvoorstelling 1 solo of duet 2 groepschoreografieën	6	P7	<input type="text"/>
Deadline	Toetsvorm: Presentatie/ examenvoorstelling			<input type="text"/>
Reflectie presentatie	Reflectiepresentatie naar aanleiding van de tussentijdse reflectieopdracht uit het dansdossier (met input van tussentijdse reflectieopdracht in blok 2)	1	P8	<input type="text"/>
Deadline	Toetsvorm: Presentatie aan de docent			<input type="text"/>

KUNST: Drama

In de voorgaande studiejaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

praktische opdracht(en):

Klas	P	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	P1	Blok 1	1.Theater in de middeleeuwen en in de renaissance	5	N	
4H	P2	Blok 2	2.Theater ten tijde van Shakespeare	5	N	
4H	P3	Blok 3	3. Episch theater: Brecht	10	N	
4H	P4	Blok 4	4.Theatraal performance (de solo)	15	J	
4H	P5	Blok 1-4	Beschouwen theater	5	N	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
Stof	De eindproductie			
Praktische opdracht	Vorbereidende opdracht	10	P6	

Blok 2/ 3		Gewicht	Code	Cijfer
Stof	De eindproductie			
Praktische opdracht	Bijzonderheden: Een verhaal theatraal bewerken voor een doelgroep naar eigen keuze (tekst , spel, regie, materiële vormgeving, speelplaats en publiek)	50	P7	

KUNST: Muziek

In de voorgaande studie jaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Theoretische toets(en):

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 2	Algemene muziekleer	5	N	
4H	T2	Blok 4	Algemene muziekleer	5	J	

Praktische opdracht(en):

Klas	PO	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	P1	Blok 1	Arrangeeropdracht	7	N	
4H	P2	Blok 2	Compositieopdracht	7	N	
4H	P3	Blok 3	Improvisatieopdracht	7	N	
4H	P4	Blok 4	Solfège 1 klassikaal	8	J	
4H	P5	Blok 1234	Solostuk (voorgond)	8	N	
4H	P6	Blok 1234	Groepsstuk (begeleiding; achtergrond).	8	N	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
	Compositieopdracht	7	P7	<input type="text"/>

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
	Compositie- of Arrangeeropdracht	7	P8	<input type="text"/>
	Algemene muziekleer	5	T3	<input type="text"/>

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
	Solfège 2 individueel	8	P9	<input type="text"/>
	Algemene muziekleer	6	T4	<input type="text"/>
	Solostuk (voorgond).	6	P10	<input type="text"/>
	Groepsstuk (begeleiding; achtergrond).	6	P11	<input type="text"/>
	In ieder blok kan een van de volgende onderdelen P10 of P11 aan bod komen. P10 en P11 kunnen bijv. uitgevoerd worden tijdens KSL, JSL, Soiree, Open podium etc.			

LO

5 HAVO (blokkuur)

In blok 1 en 2 zullen de leerlingen deelnemen aan het sportoriëntatieprogramma van de bovenbouw.

De leerlingen zullen alle onderdelen één keer doen:

Intro, Kickboksen, Bowlen, Boulderen, Crossfit, Tennis, Paddel, Skaten, Beach volleybal/voetbal, AED herhaling, Jiu jitsu en Dans.

Van leerlingen wordt verwacht dat zij per onderdeel voldoende participeren. Criteria hierbij zijn: inzet, werkhouding en zich houden aan afspraken. Aan de hand van deze criteria bepaalt de docent(e) of het vak LO met een voldoende kan worden afgerond. Indien de participatie voor de onderdelen onvoldoende is dan zijn er één of twee mogelijkheden om dit te herkansen.

Aanwezigheid: 100%

Indien een leerling door omstandigheden niet in staat is om in de lessen de praktijkonderdelen af te sluiten, kan deze leerling in **overleg met de docent LO** één of meerdere vervangende opdrachten doen.

MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN

In de voorgaande studiejaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

theoretische toets(en):

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 2	H1 t/m 4:	1	N	
4H	T2	Blok 4	H1 t/m 6	2	J	

praktische opdracht(en):

Klas	PO	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	P1	Blok 3	PO H5 Onderzoeksvaardigheden	1	N	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
Themakatern	<i>Seneca</i> : H7: Vormingsvraagstuk H8: Verhoudingsvraagstuk			
Toets	H7 en H8 en alle hoofd- en kernconcepten Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	1	T3	<input type="text"/>

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
Themakatern	<i>Seneca</i> H9: Bindingsvraagstuk			
Toets	Hoofdstuk 9 en alle hoofd- en kernconcepten Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	1	T4	<input type="text"/>

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
Themakatern	Vorbereiding CE -> Gehele stof CE Vormingsvraagstuk, Bindingsvraagstuk, Veranderingsvraagstuk en Verhoudingsvraagstuk + Onderzoeksvaardigheden			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	2	T5	<input type="text"/>

Blok 1 t/m3	Praktische Opdracht	Gewicht	Code	Cijfer
PO	Onderzoeksvoorstel	1	P2	<input type="text"/>

NATUURKUNDE

In de voorgaande studie jaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

theoretische toets(en):

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 4	Toets H3, H5, H6, Optica	5	Ja	

praktische opdracht(en):

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	P1	Blok 2	Technische automatisering (Arduino)	5	Nee	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
Overall Natk. dl 4H, H1 dl 4H, H3 dl 4H, H6 dl 5H, H8	Bewegen in beeld Krachten Arbeid en energie Krachten in evenwicht			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	30	T2	<input style="border: 2px solid black;" type="text"/>

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
dl 4H, H4 dl 4H, H5 dl 5H, H9 dl 5H, H10	Trillingen Straling Golven Medische beeldvorming			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	30	T3	<input style="border: 2px solid black;" type="text"/>

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
Gehele CE stof met nadruk op de hoofdstukken:				
dl 4H, H2 dl 5H, H7 dl 5H, H11	Elektriciteit Stoffen en materialen Zonnestelsel en heelal			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	30	T4	<input style="border: 2px solid black;" type="text"/>

Aanvullende opmerkingen:

1. Bij elke toets is gebruik van BINAS toegestaan.
2. Bij elke toets is het gebruik van een NIET-grafische rekenmachine toegestaan.

NEDERLANDSE TAAL- EN LETTERKUNDE

In de voorgaande studiejaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 4	Debat	15	ja	
4H	T2	Blok 4	Gedocumenteerd betoog	10	ja	
4H	dossiers	2023-2024	Lees- en schrijfdossier compleet	H	nee	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
Toets	Leesvaardigheid			
	Toetsvorm: schriftelijk in toetsweek	5	T3	<input type="text"/>
	Duur van de toets: 90 minuten			

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
Toets	Poëzie			
	Toetsvorm: presentatie	5	T4*	<input type="text"/>
	Duur van de toets: 15 minuten per tweetal Handelingsdeel: poëzieverslag afgerond			

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
Toets	Schrijfvaardigheid			
	Toetsvorm: schriftelijk in toetsweek	25	T5**	<input type="text"/>
	Duur van de toets: 135 minuten			

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
Toets	Leesvaardigheid			
	Toetsvorm: schriftelijk in toetsweek	5	T6	<input type="text"/>
	Duur van de toets: 90 minuten			
Toets	Literatuur: boek 1-8			
	Toetsvorm: mondeling in of voor de toetsweek	35	T7***	<input type="text"/>
	Duur van de toets: 25 minuten			

* Voorwaarde voor de deelname aan T4 is een goedgekeurd poëzieverslag.

** Voorwaarde voor deelname aan T5 is een goedgekeurd schrijfdossier met alle schrijfoopdrachten uit havo 4 en 5; voor details: zie spoorboeken.

** Voorwaarde voor deelname aan T7 is een goedgekeurd leesdossier met de neerslag van alle literatuuropdrachten van havo 4 en 5; voor details: zie spoorboeken.

NLT

In de voorgaande studie jaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 1	Blik op oneindig	1	nee	
4H	T2	Blok 2	Bewust overwogen biertje	1	nee	
4H	T3	Blok 3	Bètacanon - Scienceflash	1	nee	
4H	T4	Blok 3/4	Maak het verschil	1	nee	
4H	T5	Blok 4	Forensisch onderzoek	1	nee	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
Module 6:	Dynamische modellen			
Toets	Toetsvorm(en): word(t)(en) in de les besproken	1	T6	<input type="text"/>
	Duur afhankelijk van toetsvorm(en)			

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
Module 7:	De bodem leeft			
Toets	Toetsvorm(en): word(t)(en) in de les besproken	1	T7	<input type="text"/>
	Duur afhankelijk van toetsvorm(en)			

Blok 2, 3		Gewicht	Code	Cijfer
Module 8:	Medische beeldvorming			
Toets	Toetsvorm(en): word(t)(en) in de les besproken	1	T8	<input type="text"/>
	Duur afhankelijk van toetsvorm(en)			

Herkansingsregeling: er zijn vijf modules in 4 havo en drie modules in 5 havo. Een leerling moet aan alle modules hebben deelgenomen. Van de acht modules mag één cijfer worden weggestreept.

PROFIELWERKSTUK

Het voorgaande studiejaar is een start gemaakt met het profielwerkstuk.

Het profielwerkstuk heeft betrekking op minimaal twee vakken waarvan minstens één profielvak en bij voorkeur twee profielvakken.

Het profielwerkstuk bestaat uit twee onderdelen: een schriftelijke verslaglegging van het onderzoek en een presentatie. De schriftelijke verslaglegging moet in blok 2 worden ingeleverd; de presentatie zal in blok 3 plaatsvinden. De exacte data worden nog bekend gemaakt.

Het eindcijfer voor het profielwerkstuk maakt onderdeel uit van het combinatiecijfer samen met het eindcijfer voor CKV en Maatschappijleer. Deze drie onderdelen hebben een gelijk gewicht.

Om te kunnen slagen moet de eindbeoordeling voor het profielwerkstuk minimaal een 4 zijn.

Blok 2, 3		Gewicht	Code	Cijfer
Blok 2	Schriftelijke verslaglegging			
Blok 3	Mondelinge presentatie			
	Maakt deel uit van het schoolexamen		T1	

REKENEN

Voor leerlingen met wiskunde in het pakket worden de rekenvaardigheden geïntegreerd in de eindtoetsing voor wiskunde.

Leerlingen zonder wiskunde moeten vanaf schooljaar 2020-2021 een apart schoolexamen rekenen afleggen. Om precies te zijn gaat het om havoleerlingen die het examenprofiel Cultuur & Maatschappij volgen en geen examen afleggen in wiskunde A of B.

Het eindcijfer van dit schoolexamen wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst van het diploma en telt niet mee in de zak-/slaagregeling. Het cijfer gaat wel mee als informatie naar de vervolgopleiding waar rekenen verplicht kan zijn. Het cijfer van het schoolexamen rekenen kan dus van invloed zijn op het te volgen programma rekenen in de vervolgopleiding.

De SE-toets Rekenen heeft tot doel te toetsen in hoeverre een leerling rekenkennis en –vaardigheden 1. *paraat heeft* en 2. *functioneel kan gebruiken*.

1. *Paraat hebben* wordt getoetst door middel van contextloze ('kale') opgaven of door middel van (eenvoudige) contextopgaven, die leerlingen zonder rekenmachine moeten maken. In het laatste geval vormt de context voor leerlingen geen probleem, maar een hulpmiddel om de berekening uit te voeren.
2. *Functioneel gebruik* wordt getoetst met behulp van contextopgaven, waarbij leerlingen de rekenmachine mogen gebruiken.

De toetsing gaat over vier domeinen, te weten Getallen, Verhoudingen, Verbanden en Meten/Meetkunde.

Er wordt gestart met een eindtoets, waar zowel kale als contextopgaven in verwerkt zijn en waar de vier domeinen in verwerkt zijn. Per domein komt er een score (cijfer). Samen vormen deze scores de eindscore.

Als deze op alle domeinen voldoende wordt afgelegd, heeft de leerling bewezen dat hij het vereiste rekenniveau heeft behaald en staat het eindcijfer vast.

Is de totaalscore onvoldoende, dan kan voor de onvoldoende domeinen een module worden afgelegd met een eindtoets op dat specifieke domein. Per domein is er daarna nog een herkansingsmogelijkheid.

Een leerling die de eerste eindtoets voldoende heeft gemaakt, mag zich te allen tijde verbeteren door deel te nemen aan de deoltoetsen per domein.

In alle gevallen geldt het hoogste cijfer per domein.

Het SE-eindcijfer Rekenen is het rekenkundig gemiddelde van de behaalde eindcijfers per domein.

SCHEIKUNDE

In het voorgaande studiejaar zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Theoretische toets:

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 4	H2, H3, H4, H5 en H7	4	Ja	
4H	P1	Blok 4	Practicum H5: zouten	1	Ja*	

Voor dit studiejaar:

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
<i>Chemie Overal 5^e ed. 5 Havo</i>	Hoofdstuk 7: Zuren Hoofdstuk 8: Basen Hoofdstuk 9: Reacties en Energie			
Toets	Maakt deel uit van het schoolexamen	4	T2	<input type="text"/>
	Toetsvorm: schriftelijk; duur: 90 min.			
Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
<i>Chemie Overal 5^e ed. 5 Havo</i>	Hoofdstuk 2: Bouwstenen en stoffen Hoofdstuk 3: Stoffen en reacties Hoofdstuk 5: Zouten en zoutoplossingen Hoofdstuk 10: Redoxreacties Hoofdstuk 13: Duurzaam produceren			
Toets	Maakt deel uit van het schoolexamen	4	T3	<input type="text"/>
<i>Chemie Overal 5^e ed. 5 Havo</i>	Toetsvorm: schriftelijk; duur: 90 min.			

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
<i>Chemie Overal 5^e ed. 5 Havo</i>	Hoofdstuk 4: Moleculaire stoffen Hoofdstuk 6: Koolstofchemie Hoofdstuk 11: Kunststoffen Hoofdstuk 12: Chemie van het leven			
Toets	Maakt deel uit van het schoolexamen	5	T4	<input type="text"/>
	Toetsvorm: schriftelijk; duur: 90 min.			
Labjournaal	Maakt deel uit van het schoolexamen	1	P3	<input type="text"/>
Practicum-Toets	Practicum onderzoek aan voedingsstoffen Maakt deel uit van het schoolexamen	1	P2	<input type="text"/>
	Toetsvorm: practicum en schriftelijk; duur 135 minuten			

Gedurende het gehele studiejaar wordt een **labjournaal** bijgehouden. Hierin worden opgenomen: de verslagen van enkele geselecteerde practica en de scheikundeonderdelen van de profielmiddagen. De zogenaamde minitoetsen (streefgetal: 2 per blok) maken eveneens deel uit van het labjournaal. De gecombineerde labjournaals van 4- en 5-HAVO vormen samen het PTA-onderdeel **P3 met een weging van 1 voor het schoolexamen**.

WISKUNDE A

In de voorgaande studie jaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Theoretische toets(en):

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 3	Statistische vraagstellingen Statistische verwerking (met ICT) Lineaire en exponentiële groei Grafieken en vergelijkingen Vaardigheden	1	N	
4H	T2	Blok 4	Systematisch tellen Grafieken en veranderingen Lineaire en exponentiële groei Grafieken en vergelijkingen Vaardigheden	1	J	

Voor dit studiejaar:

De leerstof bevindt zich in de methode Moderne Wiskunde Havo A deel 2 en deel 3 (12^e editie)

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
<i>Moderne Wiskunde ed.12 Havo A dl 2 &3</i>	H9 Lineaire en exponentiële formules H10 Verdelingen (zonder ICT)			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	2	T3	<input type="text"/>

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
<i>Moderne Wiskunde ed.12 Havo A dl 3</i>	H11 Allerlei formules H13 Conclusies uit data Vaardigheden 5,6,7			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	2	T4	<input type="text"/>

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
<i>Moderne Wiskunde ed.12 Havo A dl 2&3</i>	Alle examenstof: H9 t/m H14 Examen-voorbereiding Alle vaardigheden			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	3	T5	<input type="text"/>

Aanvullende opmerking:

Bij elke toets is het gebruik van een grafische rekenmachine toegestaan.

WISKUNDE B

In de voorgaande studiejaren zijn er de volgende PTA-onderdelen geweest:

Theoretische toets(en):

Klas	Toets	Periode	Stofomschrijving	Gewicht S.E.	Nog herkansbaar?	Cijfer
4H	T1	Blok 3	H5 Lijnen en afstanden H6 Afgeleide functies	1	N	
4H	T2	Blok 4	H7 Periodieke functies H8 Logaritmen	1	J	

Voor dit studiejaar:

De leerstof bevindt zich in de methode:

Moderne Wiskunde (MW), 12^e editie, Wiskunde B, deel 2 en 3, Havo, Leerboek

Blok 1		Gewicht	Code	Cijfer
MW dI2 H7 MW dI2 H8 MW dI2 H9 MW dI2 H12	Periodieke functies Logaritmen Afstanden en hoeken Goniometrische functies			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	2	T3	<input type="text"/>

Blok 2		Gewicht	Code	Cijfer
MW dI2 H9 MW dI2 H10 MW dI2 H11 en herhalen	Afstanden en hoeken Functies bewerken Differentiëren Herhaling meetkunde, logaritme, exponentiële functies, goniometrie			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	2	T4	<input type="text"/>

Blok 3		Gewicht	Code	Cijfer
	Inhoud toets: alle examenstof Wiskunde B			
Toets	Toetsvorm: schriftelijk; Duur: 90 minuten	3	T5	<input type="text"/>

EXAMENREGLEMENT

Los van dit PTA bestaat er het Examenreglement van voCampus waartoe de SSgN behoort, dat op de **SSgN-website (www.ssgn.nl)** en in **MijnSSgN** terug te vinden is.

In dit PTA staat hieronder een aanvullend reglement zoals aangegeven in artikel 27 van het examenreglement van voCampus.

Het Examenreglement is belangrijk als er iets fout gaat. Wat doet de school bij fraude? Wanneer krijg je cijfers terug? Wat moet je doen, als je het niet met een leraar eens bent? Welke maatregelen worden er genomen, als je bij een toets niet aanwezig bent of kunt zijn? Wat gebeurt er, als je je werk niet op tijd af hebt. Lees het wel heel goed door. Het taalgebruik is nogal officieel, dus het kan verstandig zijn om het samen met je ouders of met je mentor door te lezen.

AANVULLEND EXAMENREGLEMENT

Het aanvullende deel van het examenreglement (het school-eigen deel) bestaat uit vijf onderdelen: Bergripsbepaling verdere specificering, Schoolexamen 2024-2025, Centraal examen 2025, Tien gouden tips en Bijzondere trajecten.

BEGRIPSBEPALING

Waar in het Examenreglement van voCampus gesproken wordt van 'directeur' moet voor de SSgN gelezen worden 'De rector van de school of een door de rector gemachtigde functionaris van de school, in deze de conrector bovenbouw'.

SCHOOLEXAMEN 2024-2025

Regels bij toetsweken en schoolexamtoetsen

1. Mobieltjes, smartphones, smartwatches en mogelijke andere beeld- en geluiddragers staan volledig uit en zitten in de schooltas. De schooltas wordt vooraan in het lokaal neergezet. Je mag alleen schrijfgerei en, indien nodig, een rekenmachine meenemen naar je eigen tafel. Bij overtreding hiervan wordt de betreffende toets aangemerkt als 'fraude' en de daarbij behorende sanctie opgelegd.
2. Bij onverhoopt te-laat-komen voor een toets geldt dat je nog aan de toets kunt beginnen als je binnen 15 minuten na aanvang aanwezig bent. De eindtijd van de betreffende toets wordt niet verschoven (je bent de tijd die je te laat kwam ook echt kwijt).
3. Materialen als grafische rekenmachine, gewone rekenmachine, passer e.d. dien je zelf mee te nemen en kunnen niet tijdens de toets van klasgenoten geleend worden.
4. Tijdens de toetsen in de toetsweken, is toiletbezoek niet toegestaan. Zorg dat je voor aanvang van de toets naar het toilet geweest bent indien nodig. Mocht er een (kortstondige) medische reden zijn voor frequenter toiletgebruik, dan moet de examencommissie hiervan tevoren ingelicht worden zodat zij dit kunnen aangeven aan de betreffende surveillant(en).
5. Voorzie je een mogelijk probleem, meld dit dan voortijdig bij de examencommissie.
6. Gebeurt er iets onverwachts vlak vóór aanvang van een toets, meld dit dan vóór je aan de toets begint bij de examencommissie (kamer S.54).
7. Gebeurt er tijdens een toets iets onverwachts, meld dit dan z.s.m. na afloop van de toets (en in ieder geval binnen één dag) bij de examencommissie.

De herkansingsregeling voor SE-toetsen 2024-2025

Voor voortgangstoetsen geldt deze herkansingsregeling niet. Wanneer iemand een voortgangstoets wil herkansen, is dat een zaak van overleg tussen leraar en leerling. Voor handelingsdeel-opdrachten en voor het profielwerkstuk geldt deze herkansingsregeling niet.

- a. Leerlingen krijgen mogelijkheden om toetsen die meetellen voor het schoolexamen, te herkansen. De frequentie en het aantal hangt af van het studiejaar (zie verder).
- b. Het aantal herkansingen dat een leerling per blok mag maken is:

In de eindexamenklas 5 havo: 2 herkansingen per blok

In de voor-examenklas 4 havo: 1 herkansing over blok 1 & 2, 1 herkansing over blok 3

De toetsen van blok 4 kunnen pas het volgende cursusjaar, in blok 1, worden herkanst.

En daarbij geldt dat het aantal herkansingen bepaald wordt door het leerjaar waar de leerling dan in zit (dus een leerling uit 5 havo mag tijdens het dagdeel dat gereserveerd is voor herkansingen in blok 1 twee toetsen uit blok 4 van 4 havo herkansen).

Mocht van het hierboven aangegeven aantal herkansingen per leerjaar en niveau worden afgeweken, dan zal dat tijdig aan de leerlingen met redenen omkleed worden gecommuniceerd.

- c. Je kunt aan een herkansing van een gemaakte SE-toets deelnemen als je denkt dat je je cijfer kunt verbeteren EN als je je vóór de inschrijvingsdeadline daarvoor hebt aangemeld.
- d. SE-toetsen worden uiterlijk in week 2 van een blok teruggegeven aan de leerlingen.
- e. Leerlingen kunnen zich vanaf week 2 tot de inschrijvingsdeadline die op de website wordt vermeld, digitaal via onze website (zie hieronder het kopje "Hoe moet je inschrijven") aanmelden voor de herkansingen.
- f. De herkansingen (en uiterste data van inschrijven) staan hieronder vermeld:

4 HAVO

- o *herkansingen SE-toetsen blok 1 en 2:*
dinsdag 21 januari '25, lesuur 2-3 (uiterste inschrijfdatum dinsdag 14-01-'25)
- o *herkansingen SE-toetsen blok 3:*
dinsdag 15 april '25, lesuur 8-9 (uiterste inschrijfdatum dinsdag 08-04-'25)
- o *herkansingen SE-toetsen blok 4: schooljaar '25-'26, blok 1*

5 HAVO

- o *herkansingen SE-toetsen blok 4 (vorig schooljaar):*
woensdag 11 september '24, lesuur 6-9 (uiterste inschrijfdatum woensdag 04-09-'24)
- o *herkansingen SE-toetsen blok 1:*
donderdag 14 november '24, lesuur 2-5 (uiterste inschrijfdatum maandag 07-11-'24)
- o *herkansingen SE-toetsen blok 2:*
dinsdag 21 januari '25, lesuur 2-5 (uiterste inschrijfdatum dinsdag 14-01-'25)
- o *herkansingen SE-toetsen blok 3:*
maandag 07 april '25, lesuur 6-9 (uiterste inschrijfdatum maandag 31-03-'25)

Eventuele wijzigingen hierop worden op de website en/of Magister gepubliceerd.

- g. In geval van de onregelmatigheid dat een in de toetsweek of in het blok geplande SE-toets door de leerling niet gemaakt kan worden door omstandigheden die buiten zijn macht liggen, dient de wettelijke vertegenwoordiger van de leerling dit met redenen omkleed vóór het afnamemoment van de toets schriftelijk te melden (e-mail aan examencommissie@ssgn.nl). De rector (of diens aangewezen vervanger) bekijkt in overleg met de examencommissie de geldigheid van de reden en besluit dienaangaande.
  1. Als de rector besluit dat er sprake is van een geldige reden, dan wordt de toets ingehaald op het moment van de herkansingen. De leerling behoudt het recht van het maximaal aantal herkansingen van dat blok. Mocht de leerling behalve een toets of toetsen in te halen hebben, nog opteren voor herkansingen, dan zullen deze waar mogelijk op hetzelfde of aangesloten dagdeel plaatsvinden (aangewezen door de examencommissie).
  2. Als de rector besluit dat er niet sprake is van een geldige reden, dan wordt een herkansing ingezet voor de nog niet gemaakte SE-toets(en) en vervalt daarmee het recht om voor een gemaakte SE-toets een herkansing in te zetten.
  3. Mocht een leerling op het inhaalmoment niet verschijnen, dan wordt door de rector voor deze toets het cijfer 1 toegekend.
  4. Als de wettelijke vertegenwoordiger van de leerling in gebreke is gebleven de onrechtmatigheid op de juiste manier te melden, dan wordt een herkansing ingezet voor de nog niet gemaakte SE-toets(en) en vervalt daarmee het recht om voor een gemaakte SE-toets een herkansing in te zetten.
- h. Wanneer een kandidaat niet verschijnt op een afgesproken herkansing:
  1. Als de rector besluit dat er sprake is van een geldige reden, schriftelijk gemeld vóór het afnamemoment van de herkansing (e-mail aan examencommissie@ssgn.nl), dan kan de kandidaat opteren voor een nieuwe herkansing onder de voorwaarden als genoemd in lid i.
  2. Als er niet sprake is van een geldige reden of als de kandidaat wegblijft zonder opgave van reden, dan vervalt het recht op deze herkansing en wordt door de rector het cijfer 1 toegekend.
- i. Aan het einde van het schooljaar is er één extra gelegenheid om één van de inhaaltoetsen óf één van de gemiste herkansingen alsnog te herkansen. Daarmee mag het maximaal toegestane herkansingen per leerjaar niet worden overschreden. Deze zal plaatsvinden op een dagdeel aansluitend aan het laatst geplande herkansingsmoment van het schooljaar. Dit dagdeel wordt aangewezen door de examencommissie.
- j. Het definitieve cijfer voor de SE-toets wordt het hoogst behaalde cijfer.
- k. Zie ook de artikelen van het examenreglement en de website onder herkansingen.

Hoe moet je inschrijven?

Dat gaat via MijnSSgN. Zie bij Informatie.

Hoe kan ik controleren of ik ingeschreven heb?

Als je ingeschreven hebt dan zie je de betreffende vakken bovenin vermeld staan. Je kunt altijd je inschrijving (voor de deadline) wijzigen.

Wat moet ik doen als het inschrijven niet lukt?

In ieder geval contact opnemen met iemand van de examencommissie voordat de deadline afloopt. Ook al ben je ziek thuis, je kunt je altijd inschrijven

Wat moet ik doen als ik denk dat ik om een bepaalde reden meer dan de toegestane herkansingen nodig heb?

Het herkansingsprogramma staat een leerling niet toe zich voor meer dan het aantal toegestane herkansingen in te schrijven. In geval van overmacht, als een leerling meer dan de toegestane herkansingen rechtmatig nodig denkt te hebben, dient de leerling en zijn wettelijk vertegenwoordiger(s), een schriftelijk verzoek (liefst digitaal) te sturen naar de examencommissie voor het verstrijken van de deadline van inschrijven voor de betreffende herkansingsperiode. De examencommissie zal zich over het verzoek buigen en zo snel mogelijk reageren.

Waar kan ik met vragen en verzoeken terecht?

Via e-mail: examencommissie@sngn.nl.

Herexamens voor vakken die worden afgesloten met een schooexamen

Voor vakken die worden afgesloten met alleen een schooexamen en waarvoor als eindcijfer een onvoldoende is behaald, heeft een leerling het recht een herexamen aan te vragen. Hij dient dit op tijd (binnen een week na het bekend zijn van het schooexamen-eindcijfer van het betreffende vak) schriftelijk aan te vragen bij de examencommissie. Het herexamen bestaat uit de totale stof van het betreffende vak. De examinerator kan hiervan afwijken. Het herexamen vindt plaats in het cursusjaar dat het betreffende vak wordt afgesloten.

Gemiste SE-toetsen, dossierachterstand en overschrijden deadlines

Bij een gemiste SE-toets, dossierachterstand of het overschrijden van een deadline noteert de docent voor het betreffende onderdeel het cijfer 0 of onvoldoende. Deze '0' heeft een alarmfunctie! De leerling dient zelf afspraken te maken met de docent over een eventuele nieuwe deadline of het op orde brengen van het dossier. Als de leerling de nieuwe deadline niet haalt of de nieuwe dossierafspraken niet nakomt, wordt het cijfer 1 ingevoerd of de onvoldoende blijft staan en is er geen mogelijkheid meer dit onderdeel te herkansen. Bij dossierachterstand of het overschrijden van deadlines kan een leerling door de teamleider op elk moment worden opgeroepen deze buiten de reguliere lestijden op school weg te werken. De teamleider kan de leerling de toegang tot de lessen ontzeggen tot het dossier of werk in orde is. Indien een leerling zijn dossier niet in orde heeft, kan daardoor zijn overgang of examen in gevaar komen.

Schooexamendossierbeheer

De leerling is houder van zijn eigen examendossier. De toetsen worden aan de leerlingen teruggegeven zodat de leerlingen zouden kunnen leren van eerder gemaakt werk en dat betekent dat het beheer van het examendossier bij de leerling ligt en dus daarmee tevens de bewijslast van de beoordeling.

CENTRAAL EXAMEN 2025

Slaag-, zakregeling: Wanneer slaag je voor je examen in 2025?

(Dit is gebaseerd op de informatie van de overheid bekend begin september 2024; mochten er wijzigingen komen dan worden leerlingen en ouders tijdig geïnformeerd).

De kandidaat die eindexamen HAVO heeft afgelegd, is geslaagd indien

1. het gemiddelde van de behaalde cijfers tijdens het centraal examen onafgerond tenminste 5,50 bedraagt

én

2. slechts één van de eindcijfers voor de vakken Nederlands, Engels, wiskunde een onvoldoende bevat, die niet lager dan een vijf mag zijn; als wiskunde niet tot het vakkenpakket behoort, dan is deze regel van toepassing op alleen de vakken Nederlands en Engels; (de 'kernvakkenregeling')

én

3. a. voor al zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer is behaald, **of**

b. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer is behaald, **dan wel**

c. indien voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, een vier dan wel voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 is behaald **dan wel**

d. voor één van deze vakken 4 en voor één van deze vakken 5 is behaald, en voor de overige vakken een 6 of hoger, waarbij het gemiddelde tenminste 6,0 is

én

4. de afzonderlijke onderdelen van het combinatiecijfer minstens met een 4 zijn afgesloten, waarbij de cijfers voor CKV, maatschappijleer en het profielwerkstuk deel uitmaken van het combinatiecijfer;

én

5. het vak LO van het gemeenschappelijk deel is beoordeeld als "voldoende" of "goed"

én

6. kandidaten zonder wiskunde A of wiskunde B het schoolexamen Rekenen hebben afgelegd.

Mededelingen en afspraken rond het examen

Ook dit jaar wordt het VMBO-t-, HAVO- of VWO-examen door tienduizenden van je leeftijdsgeno-ten afgelegd. Examen doen is dus heel gewoon!

Maar om het examen goed te laten verlopen zijn er een aantal afspraken noodzakelijk.

1. De examens worden grotendeels in de sporthal afgenomen. In verband met behoud van de vloer mogen er geen schoenen met hoge en scherpe hakken gedragen worden.
2. Ga elke zitting naar de sporthal. Daar wordt ook bekend gemaakt als een examen elders in de school wordt afgenomen.
3. Tassen (ook plastic), etuis en jassen mogen **niet** worden meegenomen in de sporthal (dus ook niet in de kleedkamer). Laat die in je kluisje achter. Neem geen waardevolle spullen mee naar school. Een mobieltje kan handig zijn voor het geval er onderweg naar school iets gebeurt, maar in de examenzaal mag je het niet bij je hebben. Zet het uit en leg het in je kluisje. Ook smartwatches of andere elektronische apparaten zijn niet toegestaan in de zaal. De school is niet verantwoordelijk voor verlies.
4. Zorg ervoor dat we je thuis altijd telefonisch kunnen bereiken. Is je juiste telefoonnummer op school bekend?
5. Indien je verhinderd bent aan het examen deel te nemen ten gevolge van ziekte, moet de school zo spoedig mogelijk hiervan in kennis worden gesteld. Ook de naam van de behandelend arts dient te worden doorgegeven.
6. Word je tijdens het maken van het examen onwel, dan geef je een signaal aan de surveillant, die vervolgens de examencoördinator op de hoogte brengt.
7. Heb je ergens last van tijdens het examen, meld dat dan ook aan de surveillant. Achteraf kunnen we er niets meer aan doen.
8. Probeer vooral fit aan het examen te verschijnen, even geen bijbaantjes en alcohol. Ontbijt elke ochtend. Bij warm weer is het onverstandig vóór een examen in de zon te zitten: daar word je duf van.
9. Het is niet toegestaan chipszakjes, blikjes die klikken, of andere storende voorwerpen mee te nemen naar de examenzaal. Wel kan het verstandig zijn bij lange zittingen iets te eten of te drinken bij je te hebben.
10. De klok in de examenzaal is de officiële tijdaangever.

11. Zorg ervoor minstens vijftien minuten voor de vastgestelde tijd aanwezig te zijn.
12. Als je te laat komt, mag je uiterlijk tot een half uur na het tijdstip van opening van de enveloppe(n) tot het examenlokaal worden toegelaten. Jij levert je werk in op het tijdstip dat ook voor de andere kandidaten geldt. Dus geen extra tijd.
13. Je mag de examenzaal niet binnen één uur na aanvang van de zitting verlaten.
14. De tafel waar je het examen maakt is aangegeven met je examennummer.
De MAVO-kandidaten hebben een nummer voorafgegaan door een V, bij de HAVO-kandidaten is dat een H en bij de Atheneum-kandidaten een A.
Verwisselen van plaats is niet toegestaan, behoudens na overleg met de examencoördinator.
15. Slechts het papier, door de school gestempeld en verstrekt, mag worden gebruikt. Het gebruik van boeken is niet toegestaan, behoudens BINAS-, tabellenboeken en woordenboeken, die zijn voorgeschreven. Deze hulpmiddelen worden door de school verstrekt.
Vergeet je rekenmachine niet! En weet goed bij welke vakken je de grafische rekenmachine mag gebruiken.
16. Vanaf het moment van openen van de enveloppen tot en met het verlaten van de zaal moet het stil zijn.
17. Controleer of je de juiste opgaven ontvangen hebt en/of deze volledig zijn. Soms krijg je meerdere boekjes/blaadjes.
18. Vergeet vooral niet je naam en examennummer op al het werk te vermelden; evenals de afdeling en de naam van je docent(e) voor het betreffende vak. Indien je meerdere vellen moet inleveren, is het handig als je die in elkaar vouwt.
19. Over de inhoud van het examen mogen geen inlichtingen worden gevraagd
20. Tijdens de zitting mogen de opgaven niet worden meegenomen. Als je de opgaven en het kladpapier later terug wilt hebben, zet dan je naam linksboven op het opgavenboekje, vouw het in elkaar en laat het bij de surveillant achter. Je kunt het 30 minuten na afloop in de gang van de sporthal ophalen, dus niet de zaal inlopen!
21. Lees de opgaven en de teksten met de grootste aandacht; soms kan uit de opbouw van de tekst de (richting van de) oplossing worden afgeleid. Daarnaast is het zaak zorgvuldig na te gaan waar de examenopgave eindigt.
Zorg voor duidelijk en net werk. Schrijf met duidelijke letters; maak tekeningen en figuren niet te klein en zet ze op een apart vel, zodat je bij het opstellen van de tekst niet telkens hoeft terug te bladeren. Potlood mag je alleen gebruiken bij tekeningen en grafieken en dus niet om je werk te maken.
Gebruik bij meerkeuzevragen hoofdletters.
N.B. Het gebruik van typ-ex is niet toegestaan.
22. Je mag je plaats niet verlaten zonder toestemming van de surveillant.
Als je bijvoorbeeld extra papier nodig hebt, steek je de hand op en de surveillant komt dan naar jou toe. Ook als je naar het toilet moet, mag dat pas als een surveillant je daarvoor toestemming geeft. Deze surveillant moet je naar het toilet begeleiden.
23. Ga niet te vroeg weg en zeker niet als je eraan twijfelt of je werk goed in orde is.
Het examen is geen wedstrijd in wie het eerste klaar is.
24. Tijdens het laatste kwartier van een zitting mag geen enkele kandidaat de examenzaal meer verlaten. Je moet dan blijven zitten tot al het werk is opgehaald. Pas als het aangegeven wordt, mag je de zaal verlaten
25. In elke situatie verlaat je de examenzaal zo stil mogelijk, dus ook als het examen van jouw afdeling voorbij is maar verlaat de sporthal en blijf niet praten in de kleedruim-ten.
26. De kandidaat blijft verantwoordelijk voor het inleveren van het (juiste) werk. Zorg dus ook voor duidelijk onderscheid tussen kladwerk en het officiële werk.

TIEN GOUDEN TIPS (die ook voor gewone toetsen gelden)

1. Je hebt het zelf in de hand. Begin tijdig met leren, zodat je goed beslagen ten ijs komt.
2. Bedenk dat je fouten mag maken. Het hoeft geen tien te zijn.
3. Vermijd voor je 'op' moet contact met zenuwachtige leerlingen. Zoek iemand op die rust uitstraalt, met wie je vlak voor het examen even lekker over voetbal of zo kunt kletsen.
4. Ga op tijd naar bed op de avond voor het examen en blijf niet de halve nacht doorleren. Je maakt jezelf alleen maar gek en je komt bovendien onuitgeslapen op het examen. Ga liever iets leuks doen (bijvoorbeeld een uurtje zappen voor je gaat slapen).
5. Zorg dat je genoeg eet en drinkt. Voldoende vocht en het eten van een zuurtje laten je hersenen optimaal functioneren.
6. Als je tijdens het examen blokkeert: neem dan even afstand. Kijk naar het plafond of naar buiten en doe stilletjes een ontspanningsoefening. Of begin met een vraag die je wel meteen weet. Als de blokkade wegvalt, schrijf je de antwoorden zo op.
7. Vraag je ouders, broertje en zusje om in deze periode wat extra rekening met je te houden.
8. Vermijd stresssituaties. Na een examen zijn er altijd groepjes die hun antwoorden vergelijken. Daar kun je behoorlijk onzeker van worden, en je kunt de antwoorden toch niet meer veranderen. Richt je liever op het examen van morgen.
9. Denk aan de goede prestaties die je op school hebt geleverd. Die zijn er, anders zat je nu niet aan het examen. Je kunt er kracht uit putten.
10. Bedenk dat de wereld niet vergaat als je je examen niet haalt.

BIJZONDERE TRAJECTEN

Versneld (vervroegd) examen afleggen in een vak

1. In individuele gevallen bestaat de mogelijkheid om te onderzoeken of een leerling versneld examen kan afleggen voor een of meer vakken. Dit betreft een discretionaire bevoegdheid van de rector; de leerling kan aan deze bepaling geen rechten ontleen. Indien wordt versneld, dan betekent dit dat in het voorexamenjaar het PTA van het examenjaar wordt gevolgd, waardoor de leerling reeds in het voorexamenjaar het centraal eindexamen aflegt voor het betreffende vak of de betreffende vakken.
2. Een aanvraag voor versneld (vervroegd) examen bestaat uit:
  - a. De leerling en zijn/haar ouder(s)/verzorger(s) dienen gezamenlijk een aanvraag in bij de examencommissie d.m.v. het formulier 'Aanvraag Vervroegd Examen'.
  - b. Deze aanvraag wordt aan het eind van het voorgaande leerjaar, doch uiterlijk september van het nieuwe schooljaar gedaan.
3. Een onderzoek naar de succeskans zal plaatsvinden. Deze bestaat uit:
  - a. Het maken van twee gehele eindexamens van het betreffende vak in toetssetting.
  - b. Deze examens worden gecorrigeerd volgens de bij die examens behorende correctievoorschriften en het eindcijfer wordt bepaald door de daarbij gebruikte eindtermen toe te passen.
  - c. De eindcijfers worden door de vakdocent aan de leerling, de examencommissie en de betreffende teamleider meegedeeld.
  - d. Als deze eindcijfers groter dan of gelijk aan een acht zijn, dan geeft dat voldoende vertrouwen om de aanvraag te continueren.
  - e. Als de eindcijfers niet aan het bovenstaande criterium voldoen, kan de vakdocent aanvullende informatie geven.
4. N.a.v. de resultaten van het onderzoek zal er een gesprek plaatsvinden tussen de leerling, zijn ouder/verzorger en vanuit school een lid van de examencommissie, conrector of teamleider waarbij o.a. de volgende zaken aan bod zullen komen:
  - a. de eindcijfers van de examens uit het onderzoek
  - b. de slaag-, zakregeling en de consequenties van een vervroegd examen
  - c. het advies van de vakdocent
  - d. het advies van de teamleider
  - e. de motivatie van de leerling
  - f. het traject naar een mogelijk vervroegd examen in het vak (SE en voorbereiding CE)
5. Uiterlijk binnen een week zal de bij het gesprek aanwezige vertegenwoordiger van de school, de beslissing over het toestaan van een vervroegd examen meedelen.
6. Mocht de aanvraag worden toegestaan,
  - a. dan wordt het traject in gang gezet op het moment dat het vervolgformulier 'Verklaring Vervroegd Examen' door de ouder(s)/verzorger(s) van en de leerling zelf ondertekend bij de examencommissie is ingeleverd
  - b. en stemt de leerling met de vakdocent van het examenvak af in het examenjaar over hoe het schoolexamen (PTA-onderdelen examenjaar) op tijd kan worden afgerond.
  - c. Wijzigingen in het PTA mogen niet van invloed zijn op de inhoud van toetsen. De samenstelling, de volgorde of het tempo kunnen wel verschillen en met de vakdocent bepaald worden. Het maatwerk PTA wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de examencommissie.
7. Mocht het resultaat van het versneld afgelegde centraal examen voor het betreffende vak tegenvallen, dan is een herkansing van het centraal examen mogelijk. De leerling kan evenwel slechts één vak herkansen; versnellen levert géén extra herkansing op. De beslissing voor de herkansing van het centraal examen mag uitgesteld worden totdat alle examenvakken zijn afgesloten (in het schooljaar daarna). De leerling kan dan op grond van de slaag-zakregeling beslissen welk vak hij herkanst.
8. Een herkansing van het vak of een van de vakken waarin het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar examen in is gedaan, kan plaatsvinden niet eerder dan in het tweede of derde) tijdvak van het eindexamenjaar
9. Indien de leerling in één of meerdere vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met het centraal examen of deze centrale examens behaalde cijfers.
10. De school behoudt zich het recht voor om een leerling die aan het versnellen is, op grond van tegenvallende resultaten of leerhouding/motivatie, alsnog terug te trekken bij DUO in april/mei van het betreffende examenjaar, dus voordat er versneld examen wordt gedaan.

Op hoger niveau examen afleggen in een vak

1. In individuele gevallen bestaat de mogelijkheid om te onderzoeken of een leerling op een hoger niveau een examen kan afleggen voor een of meer vakken. Dit betreft een discretionaire bevoegdheid van de rector; de leerling kan aan deze bepaling geen rechten ontnemen. Indien in een vak op een hoger niveau examen wordt afgelegd, dan betekent dit dat het PTA van het vak op dat hogere niveau wordt gevolgd.
2. Een aanvraag voor examen doen op een hoger niveau bestaat uit:
  - a. De leerling en zijn/haar ouder(s)/verzorger(s) dienen gezamenlijk een aanvraag in bij de examencommissie d.m.v. het formulier 'Aanvraag Examen vak op hoger niveau afleggen'.
  - b. Deze aanvraag wordt aan het eind van het voorgaande leerjaar, doch uiterlijk september van het nieuwe schooljaar gedaan.
3. Een onderzoek naar de succeskans zal plaatsvinden door navraag te doen bij de vakdocenten die de leerling in het huidige schooljaar en voorgaande schooljaar in dat vak hebben lesgegeven
4. N.a.v. de resultaten van het onderzoek zal er een gesprek plaatsvinden tussen de leerling, zijn ouder/verzorger en vanuit school een lid van de examencommissie, conrector of teamleider waarbij o.a. de volgende zaken aan bod zullen komen:
  - a. de slaag-, zakregeling en de consequenties van een examen afleggen op een hoger niveau
  - b. het advies van de vakdocent(en)
  - c. het advies van de teamleider
  - d. de motivatie van de leerling
  - e. het traject naar een mogelijk examen afleggen in het vak op een hoger niveau (SE en voorbereiding CE)
  - f. Uiterlijk binnen een week zal de bij het gesprek aanwezige vertegenwoordiger van de school, de beslissing over het toestaan van een vervroegd examen meedelen.
  - g. Mocht de aanvraag worden toegestaan,
    - i. dan wordt het traject in gang gezet op het moment dat het vervolgf formulier 'Verklaring Examen vak op een hoger niveau' door de ouder(s)/verzorger(s) van en de leerling zelf ondertekend bij de examencommissie is ingeleverd
    - ii. en stemt de leerling met de vakdocent van het examenvak af in het voor- en examenjaar over hoe het schoolexamen (PTA-onderdelen) op tijd kan worden afgerond.
    - iii. De school behoudt zich het recht voor om een leerling die aan het traject van examen doen voor een vak op een hoger niveau begonnen is, op grond van tegenvallende resultaten of leerhouding/motivatie, alsnog terug te trekken bij DUO in april/mei van het betreffende examenjaar, dus voordat er examen wordt gedaan.
5. De "terugvaloptie"
  - a. Wanneer de leerling een examen op een hoger niveau niet of niet naar tevredenheid haalt, kan dat examen alsnog op het eigen niveau afgelegd worden Deze mogelijkheid wordt niet als herkansing gezien.
  - b. De leerling mag dan op een later moment (bijvoorbeeld in het tweede tijdvak) alsnog het centraal examen op het eigen niveau afleggen. Dit telt niet als herkansing. Het laatst behaalde cijfer telt. Als de leerling terugvalt naar het eigen niveau, vervalt het cijfer op hoger niveau, ook al is dat een hoger cijfer.
  - c. Het SE (schoolexamencijfer)
    - i. Het uitgangspunt is dat het schoolexamencijfer op het hogere niveau blijft staan. Het eindcijfer wordt dan berekend door het gemiddelde te nemen van het schoolexamencijfer op het hogere niveau en het centraal examencijfer op het eigen niveau.
    - ii. Wanneer blijkt dat er een grote discrepantie is tussen het schoolexamenprogramma op het hogere niveau en het geëigende niveau, is het aan de school om vóóraf te bepalen hoe zij deze discrepantie wil wegwerken, indien de leerling het centraal examen in tweede instantie toch wil afleggen op het eigen niveau.
    - iii. Bij voorkeur worden eventuele discrepanties afgedekt voordat het centrale examen in het eerste tijdvak plaatsvindt, zodat de school in staat is ook op het eigen niveau een schoolexamencijfer te genereren door de diverse onderdelen opnieuw te beoordelen volgens het PTA op het eigen niveau. Alleen dan kan het cijfer van het schoolexamen na het eerste tijdvak in het kader van de terugvaloptie worden gewijzigd. Hiervoor moet de inspectie dan wel toestemming verlenen. Het cijfer wordt immers gewijzigd nadat de deadline voor het aanleveren van schoolexamencijfers is verstreken.